

Atiduek Tėvynei, ką privalai.

M A L D A - G I R I O J E
LKS ūemaišių apygardos visuomeninės minties

O r g a n a s

LKS
Fasijos
Integro
Instituto
Biblioteka

Nr. 7 - 8

1950 m. liepos - rugpjūčio mėn.

S E M E N A

RAUKIME IS SAVO TAMPO SVETIMUS IPROCIUS

Kas nėra buvojęs šių dienų pamilinkaminimuose, nėra matęs išgarbintų bolševikinių kino filmų, tas telti gražu nenusimano apie "aukštą" tarybinės kultūros pašaukimą ir jos "nepesiekiamą lygį". Ten galima pamatyti visas šių dienų "puošmenas", visų jų idealų blizgėjimą ir pasigėrėti jų išsilavinimu ir manierais. Bet, tegu... Miestų diduomenę politikime ramybėje. Juk šis susirinkęs visas šių dienų šiukšlynas ir apie tautiškumą nėra nė kalbos, o apie "kultūrą" būtų galima prisivesti ištisus tomus, tik argi verta. Jie vis vien neišgirs tyruose šaukiamieji balsai, juos nepasieks kešiančios Tėvynės raudos ir sąmanavimai. Šitie ponai /nors draugais vadinami/ per daug prisigėrę rusiško gaivalo ir įsivaizduoja tikrais rusais esą.

Tačiau, skaudu, kad "auštieji kultūra" pamazū ima įsikerėti ir kaimas, kuris iki šiol buvo laikomas atspariausiu svetimoms įtakoms. Tiesa, gal kaimas pasakys: "O kas mums darbo, ką gi blogo padarė ta svetimoji itaka, kad taip jos baiminastėe".

Tokiems trumpų - trumpiausiai galima atsakyti: "Apsidairykite aplink ir pamatysite". O pamatyti galima daug ko.

Ankešiu žaliąjame Lietuvos kaimo sekmadieniais ar šieip šventadienių vakarais gūžiai verkdamo armonika, jaunimas kultūringai linkminavosi, šokdamo, dainuodavo. Visa tai keldavo lietuvišką dvasią. Gerbė, jaunuolis geras vardas buvo šventiausi dalykai kiekvienam lietuviui. Ir šokis ir muzika ir daina - viskas buvo savo, tautiška. O ka

ne tikomė įsivaizduojamą kultūrą, bet tikrai matomą

lietuvių kultūrą, kurią šie žmonės išlaikė ir išplėtojo

matome šis dienas. Pagrindinis pasilinksmiausių da-
lykes - šokis argi bėra jau tautiškas. Jokiu būdu
- ne. Pas mus priviso įvairių-įvairiausių svetim-
tautiškų "ovingių" ir kitokių šokių-šokiukų. Kur
gi mūsų tradicinė polka, kur senieji tautiniai šo-
kia. "Šis dienas jie ne madoj" - pasėkys koks per-
sisunkęs "kultūra" inteligentas, "Modernizmo ir pažė-
technikos smėliuje negi trypsi būbučių paliktą pol-
ką. Juk tai psaityčiojimas." Gal tai ir tiesa, bet,
nejaugi mes nebesame lietuviai, nejaugi mes tuo
pačiu galime būti ir lenkai ir rusai ir vokiečiai
ir dar kas tik norite. Dėja, gyvenimas irodė, kad
taip yra. Ši tiesa karti mums, bet ji yra tiesa.

Iš mūsų poelgių, iš mūsų kūrybos kiekvienas
svetimtautis padarys išvadas ir apie mus pačius.
O ką matome apsidairę aplink. Apie šokius jau min-
ėjau. Dainos, ypač kaimo, irgi gana žemo meninio
lygio ir prisiekusios nešvankumų. Bet, juk, tai
ir dainomis neverta vadinti tas piemenų ir "tala-
liuškes" taip populiariss kaimo pusbernių tarpe.
Šalis tų, neva dainų, egzistuoja ir kitos. Nere-
tai jau tenka išgirsti jaunimą dainuojant apie
žuvusį partizaną, apie tremtinio ilgėsį, apie ka-
linio kasčias ir t.t. Sveikintinas dalykas, ir
tenka palinkėti, kad menkavertės piemenų blavyz-
gas pakeistų švarios, turiningos lietuviškos dai-
nos.

Muzika, vargšė dieviškoji muzika, ko gi tu
susilaukei. Štai menkas pusbernelis vos patampo
armoniką, bet ir tas bliūnė "Ka poziciju die-
vušjka" ar ko nors panašaus, o vargšė armonika
turi verkti pagal jo netas. O jau slėgis, manie-
rų atėvilgiu mūsų gabieji mokiniai tikrai pralen-
kia mokytojus. Argi nevertė į tai atkreipti dėme-
sio. Juk jaunimas - tautos ateitis. Tai argi gali-
ma džiaugtis matant, kad jis yra moraliai luosi-
nemas ir nuodijemas svetimu raugu, kenksmingu lie-
tuviškiems viduriams, "kultūros ir tarybinio auk-
lėjimo" vardu.

Zinoma, kas gi duos šių dienų pasilinksmi-
nams deramą toną, jeigu geriausiai žmonės su
ginklu rankoje kovoja prieš prispaudėjus ir negy-

Šitokiais dalykais užsiimti. O ir slypis kaimo
 koks tauresnis diegas nejaugi ką gali. Ko vertas
 mūsų šių dienų inteligentas. Juk jo rankas ir ko-
 jas ir liežuvį ir, pagaliam, jį patį raudonieji
 viešpačiai turi surakinę devyniais raktais ir ban-
 dyk tik pasijudinti. O juk apie pasipriešinimą
 kultūrai nė kalbos nėra. Bet laisvės kovotojai
 turėtų j tai atkreipti dėmesį ir imtis priemonių
 prieš kaimo vakariškas, tada atsirastų sąlygos de-
 remai li-tuviškai pasilinksminti, o kitaip "sukš-
 toji kultūra" mus vėlai pribaisys.

Jeigu dar paaugrinėti, kokios įtakos padarė
 "naujoji kultūra" mūsų šeimoms, tai ne^{bu}dejuoti
 tenka, bet ir šaukte šaukti nepersdaug. Kiek daug
 šiandien meilės profenscijos, kiek sielos ir kū-
 no išperdavimų, ir visa tai mums atnešė "gerieji
 mūsų išveduotojai". O kiek dar būtų galima prikla-
 bėti šiuo klausimu, tačiau kiekvienas, kuris turi
 akis ir ausis, pats gali tuo įsitikinti. Viens
 tik aišku, kad mes turime ne vien priešą, kuris
 nori mus jėga paklabdyti ties savo braškančio
 kosto papėde, bet ir priešą, kuris, lyg mirtini
 nuodai, skverbiasi į mūsų dvasinį pasaulį, į tau-
 tos organizmą. Pastarasis priešas yra pavojin-
 gesnis, nes jis reniasi gudrumu, klaida ir apgau-
 le, todėl ir kovą su juo sunkesnę. Šis neužtenka
 atominės bombos, bet reikia pavojingesnio dalyko-
 - žmogaus sielos operacijos. Tad neįsileiskime
 į savo dvasinį pasaulį bolševikinio vėžio, kovo-
 kime prieš jo nuodus, nes kitaip ir operacija
 nepasėdės. Reukime iš savo tarpo blogus, svetimus
 įpročius, reukime rusiškosios kultūros diegas,
 o padariniai savsime išnyka ir mūsų tauta išvys
 laisvės aušrą pilnai pasirengusi ir moraliai
 stipri.

-o-o-o-o-o-o-o-o-

...
 ...
 ...
 ...
 ...

L I E T U V A I

Raudonose kraujas iš rytų
Nudažė mėlyną padangą,
Suklupus tarp juodų gėlių,
Meldeisi kuždesiu tyliu,
Dar kvėpiančią rasų kvapų,
Tavo regėjau tokią brangią.

P erkūnas sutrenkė piktai,
Krutinėn saulies strėlės smigo.
Tu nešaukai, nedejavai,
Drebėję obelys javai,
Iktai berželio auskarai
Ties tavo krūtine smigo.

Sustingo lėpos pamažu,
Plaukai išsidriekė pailsai.
Krutinėje žaizdo gili.
Ant skruoste sėdara tyli.
Suklupus tarp beržų žalių,
Jų šakos varnų pulkus baidė.

Akyse - raudos ežerai,
Vilniai audringai išsiplauksto.
Jų neužspausi niekada,
Jie trykšta perlu kaskada.
Spalvoti tartum vakarai,
Daug ryškosni, negu pašvaistė.

O žydreke Lietuva,
Tu prisikėlei tartum saule.
Žynosi žiede obelies,
Tavęs jokie renka nelies:
Iu man nemirštanti, gyva,
Šviesesnė ir už šviesią saulę.

↓ B E N D R Ų T A U T O S P A S I P R I E Š I M I N Ą

Per pastaruosius mėnesius bolševikiškos okupacijos metus, lietuvių tauta, priešindamasi raudonajam okupantui, sudėjo dideles kraujo ašaras. Aukos tokios didelės, jog jos negali neįsūdinti lie-

tuvie, giliai mylinčio savo tautą ir nuoširdžiai besisielojančio jos ateitimi, jos ateinančių kartų likimu. Bet šiandien pasigirsta balsų, kurie tvirtina, jog lietuvių tauta negalinti priešintis okupantui, negalinti priešintis todėl, kad ji yra per daug maža, kad geriausiu atveju būtų bei dukrų, liejames kraujas bereikalo aikvojas tautos finansines jėgas, o tautos pasipriešinimas iššaukia okupanto vis naujas represijas.

Visos tautos nelaimė yra kartu ir paskiro lietuvių nelaimė ir ji turi rasti gyvą atgarsį kiekvieno dorą lietuvių širdyje. Tačiau manyti, kad mes esame maži, tiek maži, jog negalime, netgi neprievolome priešintis gausesniam priešui, yra didelė klaida. Klaidinga taip pat manyti, jog kraujas, pralietas kovoje prieš bolševikinį barbarą, yra pralietas be reikalo. Visų pirma - ginti savo Tėvyną mes niekada nebuvome, nesame ir nebusime maži, t.y. maža tauta, net jei reikėtų sudėti didžiulius aukas. Mes nesame maži kovoti už tai, kas yra mūsų; nesame jokių būdu maži kovoti kas ir su didžiausiu priešu, jeigu jis atima iš mūsų žemę, laisvę ir nepriklausomybę, jei braunasi į kiekvieno mūsų vidų, sutrypdamas kojomis švenciamus idealus, įsitikinimus, tėvų papročius. Mes negalime būti maži, kai reikalinga kovą už visos tautos ir ateinančių kartų gyvenimą.

Šiandien visi žinome mūsų tautos kančių bei aukų dydį. Tačiau, kokios didelės tos aukos ir kančios bebūtų, mes negalime jokių būdu ties jomis bejėgiškai susmukti, dejuoti svyruoti, blaškytis ir eklati ieškoti išeities ten, kur jos nėra. Dabartinis mūsų netu ne okupanto represijos yra pavojingos, bet kai kurių lietuvių abejingumas tam, kas šiuo metu Tėvynėje vyksta, pavojingesnis, juodas bekraštis nevilties liūnas, iš kurio kai kurie lietuviai išpristi negali, pavojingesnis mūsų pėkikimas, palaidumas, savanudiškumas, privilegijų pas okupantą ieškojimas, karjeros siekimas, pernelyg greitas užmiršimas priešė padarytų nuoskaudų, tarpusavio nesantaikos bei intrigos ir t.t. Todėl labai klysta tie, kurie galvoja, kad nesant pasipriešinimo, išnyktų ir

okupanto teroras bei represijos. Per daug jau gerai galvojama apie režimą prieš, kuris pricomės, padedančios atsiekti tikslą, yra melas, klasta ir teroras, nežinaš savo vėjų, kurio pagaliu ir patį tikslas tona smurto, savivalės ir visiškąs dvasinės tampos viešpatijos sukūrimas. 1940 metais lietuvių tauta, staiga bėeapraštonačių politinių įvykių pritrenks, neparodė didesnio pasipriešinimo, - kodėl gi tada bolševikas, paskleiden laisvės, lygybės ir brolybės šūkius ir naujo gyvenimo pažadais nežinaš, sodino geriausią mūsų tautos dalį į kalėjimus, tremė. Už ką jis šaudė lietuvius pravieniškiuose, kankino šainių miškelyje ir t.t. Kol bus bolševikinė santvarka, tol bus ir teroras, represijos. Lietuvių tautos atsakymas į tai tegali būti išreikštas tik vieningu pasipriešinimu, tik kova, bet ne pasiviu, abejingu stebėjimu prieš teroro ir pasitenkinimu, skaičiuojant savus nuostelius ir peprietakius. Kai kurie lietuviai savo samprotavimose nuolina dar toliau. Savo neveiklumą, savanaudiškumą, bailumą pateisindami, jie juodina laisvės kovą ir niekina visos tautos pasipriešinimą okupantui. Jiems visa tai - taip pat bereikalingas kraujo liejimas, bet ne dėl to, kad būtų galima tautos kraujo. Jie nori, kad visi pasidarytų į juos panašūs. Jie dedasi išminčiais, radę beat kokią dėsnelę laisvės kovoje. Užsidarę savo kasdieninių reikaliukų ir rūpesčių kiauše, jie neįstengia pakelti galvos auksčiau ar, gal bat, nediršta jos pakelti ir pamatyti, kaip priešas kasdien vis labiau ir labiau žaloja mūsų tautos kūną, bet ir dvasią. Iš štai iš šitokių vadinamų lietuvių kylo prisitaikymo /iš tikrųjų beribio pataikavimo/ okupantui, arba "išlikimo" teorija. Tuo nerima išsaugoti save, taigi, pasak jų, ir tautos fizines jėgas. Apie tautos dvasią nekalbama. Gi tokiu būdu saugojant fizines jėgas, kaip tik prašudoma tautos dvasie, kuri yra vieniatelis visos tautos išsilaikymo ir gyvybės pagrindas. Kaž iš tokio tautos, tapusios baudžiauninkų, dvasios pulgelėlių minia, kuri save širdyje leidžia įsigylėti ne pasipriešinimo, ne kovos, ne uspykantos priešui jausmo, bet vengia kovos, aukų varden

tautos interesų ir pateikauja priešui. Kokia gi nauda tautai, pavyzdžiui iš išlikusio mokytojo, jeigu jis, baimės ir kotokių sumaninių išskaidimų skatinamas, suklysta jaunimą komunistiškoje dvasioje, prievartauja jį komjaunimo organizacijon. Nepagelvojam, kad toks mokytojas, stengdamasis "išlikti" užmaša dvasia, šimtui jaunųjų, kurie yra mūsų tautos ateitis, kartu apspiaudo ir patė save. Kokia būtų tautos ateitis, jeigu visi mokytojai, stengdamiesi kaip nors "išlikti", uoliesi suklytų jaunimą bolševikinėje klapšinky dvasioje. Ko bus vertas tautos jaunimas. Ar jās mokės nylėti savo Tėvynę ir ateityje dėl jos sukotis? Jeigu visi tautos nariai stengtųsi taip "išlikti", kaip minėtas mokytojas, tai tautos tikrai neliktų. Liks tik suma barbarišku individų, bergždžiai egzistuojančių tik sau, liks suma nulių, bet ne tikrų, susigrentančių lietuvių, pasirykusių Tėvynęi kiekvienu metu atiduoti viską, net ir gyvybę, jei to reikėtų.

Štai, kodėl mes didelės, sunkios kėvinos sukos, kurias mes sudėjome ir dabar dar tebededame ant Tėvynės laisvės sukuro. Šiandien mus yra ne tiek nuostolingos, kiek nuostolingas yra kai kurių lietuvių dvasiniai atbukimas, vidujinis supuvimas, širdies neįautramas šautiečių ir Tėvynės neįsimėms. Tautos dvasios sumenkėjimas pavojaus metu yra didžiausia nelaimė, dėl kurios labiausiai sielotis reikia. Tauta, kuri lengvai pasiduoda priešui, kuri bijo sukų, kovos, išsigimsta. Jeigu šitokiei beadžianniakų dvasiai leisime savyje įsigyventi, mes tikrai galime žūti, jeigu ne dabar, tai vėliau, nors skaidiumi didesni būtime. Mes turime ateinančiai kartai duoti pavyzdį, kokį mus davė gyvenotiesi 1918 - 19 metais.

Priešindemiesi okupantui; mes kovojime už visos tautos gyvenimą ir tuo pačiu už savo ir savo vaiku gyvenimą. Savo kova, savo pasiaukojimu mes įrodome, jog esame verti to gyvenimo. Tik didelės sukos ir kenčios, patirtos kovoje dėl laisvės, daro tautos gyvenimą prasmingą ir nepaprastai brangų, nes už ką brangiai momeam, už ką daug iškenčiame, to jau veltui ir pus-

veličiui nestiduodama. Pagaliau pasaulyje tau-
 ta vertinama tik tiek, kiek ji moka ginti sa-
 vo taises nuo priešų. Aukos, kurias lietuvių tauta
 patiria kovoje su priešu, kaip tik rodo,
 kaip nepaprastai ir plačiai ir giliai nepriklaus-
 omo gyvenimo troškimas yra įaugęs į jos sąmonę.
 Iš to, kaip lietuvių tauta sukojasi už laisvę,
 sprendžia, kiek ji verta laisvės. Tautos sukos
 dėl laisvės nuseko jos subrendimą laisvam gyve-
 nimui.

Mūsų kareiviu šiandien, netekusiems daugelio
 šimtų geriausių sūnų, bei dukrų, kurie pasukojo
 savo gyvybes, vienukiu ar kitokiu būdu kovodami
 prieš bolševikinį okupantą, tačiau dar daugiau
 mes jeis didžiuojamės, nes jie žuvo, kad kiti
 gyventų. Jų mirtis kaip tik atskleidė tos di-
 delės ir tyros savam kraštui meilės pavyžnius,
 sektinus kiekvienam lietuviui, nežinant į tai,
 kokį darbą jis šiandien bedirbtų, kokias parei-
 gas beužimtų, nes šitokia Tėvynės meilė dero šian-
 dien mūsų tautą stiprią ir sugebančią vesti vie-
 ningą pasipriešinimą. Juo daugiau bus šiandien
 lietuvių, besąlygiškai pasisukojusių savo Tėvy-
 nei, juo labiau bus galima išsaugoti savo tau-
 tos dvasią ir fizines jėgas, nes kas šiandien
 sugeba duoti įnašą kovoje dėl tautos laisvės,
 tas juo labiau galės tokį įnašą duoti laisvės
 metu, užgydant mūsų tautos žaizdas, patirtas
 kovoje prieš raudonąjį barbarą.

Visa tai, kas pasakyta, teli gražu neralū-
 kia, kad visi lietuvių ir privalo tuojau pat
 griebtis už ginklo ir išeiti į mišką. Šalis
 partizanų ginklu vedamos kovos be kurios neįma-
 nomas šiandien bei platesnio pagrindžio sure-
 guliavimas, nei platesnis tautos pasipriešini-
 mas, šiandien tokią pačią reikšmę įgyje lietuvių
 tautos pasyvio kovos forma, kuri privalo būti
 vedama kiekvienoje pradinėje, vidurinėje ir
 aukštojoje mokykloje, kiekviename ūkininke so-
 dyboje, kiekvienoje įstaigoje, įmonėje ir t.t.,
 siekiant išsaugoti dorisias, moralias ir tau-
 tines vertybes, meilę savam kraštui ir pagaliau

ruošiant savo tautą galutinai organizuotai išsilavinimo kovei. Šiam sunkiam, pavojingam ir be galo stačkingam darbui išrinktųjų nėra. Šis darbas dirbti yra pašauktas kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi tautos ateitis. Tokia būda ir partizanų kova, ir pasyvus tautos pasipriešinimas bus sėkmingesnis, kai vienas kitą papildys, plės ir gins. Miatys apie savanaudį išlikimą, kuris būtų pats sau tikslas, ir kuris turėtų apspręsti tautos laikyseną, šiandien lietuvių galvoje nėra ir negali rasti vietos. Ne apie "kaip nors, kad būtų išlikti", ne apie beribių pataikavimą okupantui šiandien mes turime galvoti, bet apie tai, ką gero galime padaryti tautai, kaip ir kokiu būdu prisidėti prie tautos pasipriešinimo bei palengvinti kovą tų, kurie jau šešeri metai, kaip savo gyvybes sukėjo. ^{1/2} Ir ne tik apie tai galvoti, bet realiomis pastangomis tai vykdyti.

Pataikavimas šiandien tik toks suprantamas, kai to reikalauja laisvės kovos interesai. Dirbtinau pataikavimą mes vilkiname save ir savo tautą, griūstame į baudžiavos laikus, į vergiją. Iš viso priešui atiduotias tik tiek, kiek būtinais reikalinga, kad pats neprežtūna, bet jokie persistengimo. O jeigu yra reikalinga sunksinė ir skaudesinė auka, tada reikia ją prisiminti ne kaip būtinybę, bet kaip šventą pareigą, nes be aukų ko nors didesnio, je labiau tautos laisvės, pasiekti negalima.

Nėra abejonių, kad ^{1/2} šiandien priešintis nėra lengvą vien dėl to, kad mes turime reikalą ne su civiliniu priešu, bet su sužvėrėjusiu barbaru, kuris prigimtyje atpalaidotos visos aistros naikinti ir žudyti. Tačiau tai negali būti lietuvių patrioto pasiteisinimų vengti to pasipriešinimo. Laisvėms gyvenime mes visi galėjome būti ne blogi patriotai, tai nebuvo taip sunku. Bet tikrasis ir vertingasis patriotas išryškėja tik tėvynės nelsimės metu, o ypač tokios didelės nelsimės, kaip dabartinė. Jeigu mes galėjome būti patriotais nepriklausomybės metais, tai būkime juo labiau patriotais šiandien, nep

Jų Tėvynei labiau negu bet kada yra reikalinga. Tad į bendrą tautos pasipriešinimą. Tenelieka nė vieno lietuviu, kuris stovėtų šio pasipriešinio nuošalyje. Visur ir visada stovime, šog esame lietuviu, savo Žemės išauginti. Atiduokime Tėvynei ką jai privalome duoti. Sakome, jog tiess visados pasaulyje laimė; ji ir prie kryžius prikulta nemiršta, bet tik tada, kai už ją kovoja. Ir tiess tikrai nemirs, jeigu mes, dėl jos tiek kančių patyrę ir kraujo pralieję, neustesime pusiunkelėje, bet vienaiaga valis, vieningomis pastangomis ir toliau dėl jos kovosime. Bukime tikri, jog iš dabartinių mūsų kančių ir kraujo gims naujas, laisvas, nepriklausomas Lietuvos gyvenimas.

/Iš "Partizanų"/

A. U o s i s

S K S U O

Ji buvo jaunutė ir kukli. Pavasariais ravedavo rūtas, prisėdavo gvaizdikėlių, dainuodavo su draugėmis bury ir svajodavo viena: rudenį ausdavo mergų mergiausius sudinius ir nerdavo gražiusius raštus. Jos pirštyčiai budavo plonšėiai ir minklos: ji visse - trepi ir gležna. Šiaip ji buvo vien vissi paprastutė mergaitė, kaip ir visse apylinkės.

Turėjo ji du brolius, du stiprius, augelotus, du savo jaunytės žaidimo draugus. Niekas jai pasaulyje nebuvo brangesnis už juos, niekad nespindėjo jos akys, kaip žiūrėdamos į šiuos du jaunikaičius.

Mežinia ar brosi labai mylėjo savo Tėvyne, ar jie stipriai pasigedo laisvės, ar neiškentė girdėdami pavergtos Žemės sianans, kad metė arklą, paliko dalį ir išėjo...

Sesuo pasikėlė: ilgais vakarais rymodavo veidelis virto mąstu, vis dažniau ji emė dainuoti liudnas dainas - apie dejuojančias pušis, apie krauju dažytą Dubysą apie verkianį rėpin-

V i l n i ų

BROLIO LAIŠKAS

Mėlyte mano, sese geltongase,
Donbaso banga skiria mus.--
Ar tu mane kada surasi,
Ar bapsieksiu aš namus.

Kaip linkama čia, mėlyte mano,
Šekisi, teatroj, kinaj vis.
Tu grausi duonos - mano penas,
Klagoji - velandas tik tris.

Tu kario džiaugiamo nesuprasi,
Tu kario džiaugiamo nežinai;
Ar kaulus mano besurasi
Tenai, kur Charkovo leukai.

O ir dėl kaulų abejoju,
Suos gal šunys alkani...
O dar juk jie susinešioję:
Jais pasirendamas eini...

LAIŠKAS IŠ RUSIJOS

Pravirko beržos tėviškėj, prie kelio
Palangėj pravirko alyvų žiedai...
Ir auštantis rytas man stasė dalia-
Palikti tėvyne, gal būt amžiai...

Gėgužis kvėpėjo saule ir žiedais, tada aš dar
galvoju apie etelitį, galvoju išelti į gyvenimą,
grantis su kelią pustojančiomis kliūtėmis. Tačiau
aš niekomet netikejau, nepagalvoju, kad čia pat
lemiama valanda, kad likimus stims viskas, kas yra
brangiausia, kad stims laisvė... Viskas žuvo...
visos svajonės ir lūkesčiai, liko tik prisimini-
ma gražios praeities, prisiminimas gražių lietu-
vos leukų. Tiesa, negaliu pasakyti, kad amštau
gražių vaizdų, tiesiog pasakiškų. Ne. Vietovės
puikios, aukšti kalnai, ir viską nusakyti galė-
čiau tik būdamas poetu. Rytais, kada pakilęs mė-

nulia sidsbruoja kalnų viršūnes, sė einu į gamtą
ir žvelgiu į tą pusę, kur nušaučiū esant Tėvynę,
kur vakarais girdėti lekštingolos gėsmė...

Pingo bėpėnos iš mūšų veidų, nūstojė skambė-
jusios dainos, daugus apsiatėukė tamais dsbesi-
mis. Prėsidėjė liūdnos ir nepaprastos gyvenimo
dienos. Jie išplėšė iš po mano kojų Tėvynės žemę.
Atskyrė nuo visų pažįstamų /X/, ir dabar čia, alko-
nuose kraštuose, vaišina badu, penieku. Kaip tai
punkų. Juk lietuviai nepratę svetimųjų prašyti iš-
maldos, juk lietuviai sunku vergo akimis prašyti
duonos; kad numarintų tą begalinį alkį. Mieloji,
jei dar kiek prisimani mane, jei galima Tau išvež-
tųjų draugų, jei nemori, kad mirtume badu, atsiųsk
ką nors iš maisto ar kelia rublius, nes viską ką
buvau išidėjęs, beveikant ištirpo arba suėdė Ru-
sijos pelės, mat, sandėliuose jų labai daug yra.

Nors šiandien aš jau sukauštytas nelaisvės
pančiais, nors negirdžiu jokio mallesnio žodžio
iš savo "darbdavių", tačiau viltis vis kasdien au-
ga, tikėjimas, kad ateis laisvės dienos, vis stip-
rėja. Gera nors ir tiek, kad nenustojai pasitikė-
jimo, kitaip tokiam leukiniam krašte būtų gali-
ma ir mirti. Šiandien Tau parašyčiau dar daug
daug... Rašyčiau apie ilgą Lietuvos leukų, apie
sunkią savo gyvenimo dalį, apie prėspaudą, bet
dėja... Manu vero į darbą ir turiu rėštis 33 km.
į mišką.

Nepamiršk manęs ir tokiose sunkiose gyvenimo
valandose, aplankyk mane nors laiška.

Užrašė K l a j u n ė

T a u t i e t i, esantis savoje Tėvynėje, ne-
pamiršk savo brolių tremtinių. Teneatsiranda nė
vieno Lietuvio, kuriam tremtinio laiško maldaują
žodžiai būtų bešaus tyruose. Ištremtasis brolis,
gavęs Tavo siuntinį, padėkos Tau mailiu žo-
džiu ar galima sėsarėle. Neužairšk, gal ir pats
gali būti reikalingas paramos.

/Iš "Partizanas" Nr2/6/.

-X-X-X-X-X-X-X-X-X-

... L i d i j e

PAKLYDUSIAM BROLIUI

Šipsaisi kryžkelius paklydęs,
Sakais - laimingas net jauties...
Tikėsi - moneta pražyčius
Nenuramins, o ne, širdies.

Kai rytą, saulei patekėjus,
Pažvelgs į sielą į akis.
Tada tik kur buvai nuėjęs,
Tau kraujo dėmės pasakys.

Tada suprasi, ko kas naktį
Kai užsimerkdavo šviesa,
Širdis lyg liaudavosi plakti-
Kalbėjo tėviškes dvasias.

Fyli kalbėjo ir bežadė,
Kalbėjo verkiančiais varpais,
Į sumnyiotą kryžių rodė,
Bet tu tada nesupratai.

Suprask šį kartą kai aušrinė
Nskties tyloj ir vėl bylos,
Meldauk, atleis gera Tėvyne -
Sūnus vėl busi tikras jos.

Dar priešaušris. Sugrįžk - sutiksiu
Liepsnotą rytą vėl kartu.
Ir amžių amžius pasiiliksiu
Kartą tarp vasaros žiedų.

-X-X-X-X-X-X- -X-X-

V e k e r e

BOLŠEVIKIŠIS MENAS IR BOLŠEVIKIŠĖ

L I T E R A T Ū R A

Literatūra ir menas yra gyvename laikotarpio
veidrodė. Tame veidrodyje atsispindi tos nuotaikos
kos, kuriois žmonija gyvena, tos aplinkybės,
kurios pagimdo vienokių ar kitokių veiksmus,
sugebančius pasukti net istorijos ratą kita kryp-

timi. Žmogaus sieloje yra įdiegtas troškimas vienokiū ar kitokiū būdu užfiksuoti, išryškinti visus savo išgyvenimus, žinoms, susieitams su laikotarpiu dvasie ir aplinkybėmis. Žmogus turi kurti, turi vienokiais ar kitokia forma išsiliesti, kitaip jo dvasiaims pasauliui grėsia visiškai depresija. Šitos dvasinės karybos vaisius yra literatariniai ir meno veikalai, architektūra, skulptūra, tapyba, muzika ir daugelis kitų dalykų. Karyba yra žmogaus sielos kaudikis ir savo keliu taip pat turi didelės įtakos žmonių dvasinio gyvenimo formavimui. Tikrai kurti gali ne kiekvienas, bet pasisaviinti, patvirškinti sugeba visi, taigi menas ir literatūra yra prisinami plačioms masėms. Šią ypatybę bolševikai ir stengiasi išnaudoti savo reikelaus. Jie nori žmogų išaušti iš žmonių ribų, jie nori žmogų išplėsti visą tai kas jam šventa kas brangu, iš sugyvuoti. Tam tikrai bolševikišioms rojuje ir tarnauja literatūra ir menas.

Tarybinis menas - tikras menas, žaukia bolševikų pateiktams. Bet kurgi pasireiškia. Argi rinkiniai ir įvairūs kitokie tipo plakatai, kuriais aplipinti namai ir mišrai patvoriai, stotys tikrąjį meną. O daugiau mes nieko meniške ir nematome. Kur siningi šiuo dienų pastatai, kurie keltų žmogaus sielą. Dėja jų nėra... Pasiklausykite, ką transliuoja šiuo dienų radio.

"O brangusis Stalinas!..", "O saule, o tėve!"; "Stalinas - mūsų jaunystė", Štai ir viskas ką galime išgirsti. O jau tarybinės dainos, tai ne poezija, bet sukveilejusių žydbernių vapaliojimas apie negirdėtą laisvą, suklastojusią po Stalino saule, apie naują laimingą gyvenimą bolševikišame rojuje, kaip "gandžiai Nemunas ties Palanga", kaip "gimsta žodžiai to krašte sūnus - laimę įteikė Stalinas mums". Argi šitokie žodžiai prebils i lietuviu sielą. Jei ir prebils, sukels tik pasiūlykštėjimą, neapykantą šitokiui poezijai. Kokią laimę suteikė mums Stalinas. Už ką mes turime jam dėkoti. Ar už suteiktą teisę i kalėjimą, Sibirą, skurdą ir badą. O vis dėl

te visokie vėncleves, kozakai, churgiagi, raimeriš, valsiūnienės ir kiti poetai už ką tai dėkoja tėveliui Staliami iš visos bolševikinės širdies.

Mūsų gyvenimo ir mūsų proza šiandieninės temos, visos ištentos ant vieno korpelio. Visur tas pats tonas, tie patys motyvai. Palankia kad ir kolektyvizacijos tema. Kur rasim ką nors įdomesnio. Valsitietis visada iš pradžių spiriasi, bet paskui pamato, kad jam kito kelio nėra, ir įstoja į kėlchozą, kuria naują, laimingą rytojų. Taip padirbtos visos temos.

Apie kiną nėra ko ir kalbėti. Visos filmos propagandinės, visur prasiskverbia bolševikinės tendencijos. Štai kokis mūsų šių dienų literatūra, koks menas. Kai kitokie, kuris prabilty į žmogaus sielą, kurti negalima, nes tai pavojinga "pažangiosioms" demokratiniams idėjoms.

Bolševikiniai okupacijos metai paliko tuščius puslapius mūsų kultūriniam gyvenime. Tikrai mūsų šių dienų poezija tai kuklios partizanų dainos, tai eilėraščiai, kurie spausdinami pagrindinės spaudoje puslapiuose. Tad ugdykime tikrąją savo literatūrą, populiarinkime pagrindžio spaudoje, kuri tėra vienintelis kelias nuoširdžiai išreikšti savo tautinius, patriotinius jausmus.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

P A R T I Z A N A

Šiandien keleivis tu tik benamis,
Povilgs raudą mišką tamsių,
Peribici tolisi - tavesis nemas
Filmas svajonių, skambių dainų.

Kas laisvas gimė, vergaut negali,
Tikras lietuvis vergu nebū.
Aukščiausios girdi skundą bedalio
Mato tėvyną visą kraujuos.

Laisve paviloz visko mustojai,-
Liksi nušlaitis gimtoj šaly.
Skajama tau suekia tėviškės gejai,
Kai tamsia nakti tu sugrižai.

Negazitinka tavo motule
Balso negirdi josios švelnaus.
Sibire taiguos kaulai jos guli,
Nes buvo mama laisvės sausus.

Ir sesarekės molyaas skys
Ilgesiu apinai Bytų šaly.
Sese, dar grišiu,- taliai pasakojau,
Končiančism kristai tu išėjai.

A l a j u n a s

OKUPACINIO LAISVĖS DARBAI MOKYKLOJE

Jaunoji karta - Tėvynės ateities Miedai. Miedą pakenkamas grožis ir nauja priklausė nuo to, kaip jie yra sukrauti, paruošti švedojimui. Tante be jaunimo - be ateities. Šaulių sąjungos ikurėjas, Vl. Rutys yra taip išsireiškęs: "aukščiau tautos turtais - jos ateities vaikai ir tautos gyvenimė bei fizinė svekata." Kaip. Juk senoji karta, atlikusi savo paskirti, pasitraukė iš gyvenimo kelio ir užleis vietą jaunajai kartai, o ta jaunoji karta turės tęsti pradėtus darbus. Jeigu ji bus blogai išauklėta, tai prarast tikrąjį gyvenimo kelią ir nuosis šaukštelius. Todėl jaunimą reikia auklėti nuo pat kūdikio dienų. Jeigu vaikas dar gulėdamas lopšelyje girdės lietuviškas dainas, pasakoja apie bočių garbingus žygius, apie mylimą Tėvynę Lietuvą, tai užaugęs bus tikrai geras patriotas, sąmoningas lietuvis.

Jaunuomenės didis svarbą tautai, labai gerai supranta okupantas. Jis įvairiais būdais stengiasi ją prisivilikti, patraukti savos pusės. vos tik užgrebęs mūsų kraštą, priešas tuoj kiekviename užkampyje pristatė mokyklų. Ir tuo jis labai didžiulėsi ir giria patį save, kad jis "plečiasi atvėręs duris į mokyklą, į švietimą rytų".

Jis pasakoja, kad nepriklausomybės laikais ir bendrai Lietuvoje moklą galėjo eiti tik turtingųjų vaikai.

Mokyklų tinkle nebuvo tiek plačiai išsiplėtęs, bet mokslu lygis buvo nepalyginamai aukštesnis. O ką šiandien geriausia, suteikia jaunuomenai rusiškos mokyklas. Mes tik pažvelgę pamatysime, kaip jose skiepijama meilė pamotai Rusijai ir pavergėjui Stalinaui, kaip niekinama mūsų garbingas praeitis. Juk jau pradžia mokykloje, vos tik vaikas pradeda raides pažinti, turi mokytis rašyti žodį Stalinaus, Maskva, Tarybų Sąjunga ir t.t. Niekinama ir visa mūsų praeitis: mokydamiesi istorijos niekomet nesustoja ilgiau prie to, kad liečia Lietuvą, bet visada išnagrinės kas kalbama apie Rusijos gyvenimą, kultūrą, "laimingą ateitį". Jeigu paklaustum pradžia mokyklos mokinį parodyti Maskvą, tai ir užsimerkęs parodys. Tuo tarpu Lietuvos - gerokai paieškos. Nuodija priešas visą mūsų jaunuomeną. Kokiomis gi temomis duodamos paskaitos. Kokios rodomos filmos. Mieste jose aušėjimas ir įdomesnis. Tę patį idėja, tie patys siūkimai, tos patios legendos. Jis vienas ir visada skelbia, kad Tarybų Sąjungoje viskas laisvu oru, tačiau to jį laisvė reiškiasi kiekvienoje žinganyje. Jeigu mokinys ne komjaunuolis, tai jį verčia, kad ir jie taptų "garbingųjų" gretų nariu ir taip pat mūsų jaunąją kartą auklėja priešas. Jis kaip būriausias kirminas, stengiasi sunaikinti tuos stalties žiedus.

Mokslieiviai, nesusidukite prieš šitikiainumą, nelenkite galvos jo priešpaušiai. Supraskite prieš šitikiainumą (Tencužgasta Tėvyne meilė tėvynei Lietuvai, nepamokite jo grasinimų, bet visi su ryžtu ir meile prisidėkite prie laisvės kovos sąjūdžio. Jeigu mūsų broliams partizanams negaila brangiausio turto gyvybės, tai ir jume jokia suka tėvynei tuji būsti nesuaki: Nestokite nė vienas į komjaunimą, nes ir taip pakankamai juos sąmoną nuodija tarybinėse mokyklose!

Tie mokslieiviai, šiandien, tuo suakia priešpaušio laiku tebūna mūsų visiems kelrodžiu. E. Biliūno žodžiai: ... Lai puikus troškimas ir

diei darbai pagratina jaunatę kiekvieno...

T a u t a y l a

UŽMIRUSIOS KANKLĖS

Seniau, būdavo vaidilos kanklės apdairuodavo mū-
kas dabar, kas dabar apdairuos; /Šius,
-Ar gegutė raibė kur po mišką paslūdi
Ir, pavargus, parims ant šakos.

Ir vaidilos senai jau milžinkapius miega,
taukdanyuose kankliui laukia dangus...
Kelias, kraunas išplyškęs iš po žemės dienas
Ir pražysta skaudžiai jis - krauju.

Lyg užmirusios kanklės, nei beiso, nei side
Ti kai rudenio lapas užkrinta tyliai
Ir tą gedule tylą tada jis išsklaido,
sudejuoja kanklės liūdami, taip liūdami.

M a r g i s

ŠIU DIENŲ MOKSLININKAI
UŽDAVINIAI

Dešimtis metų okupacijos parodė, kas iš oku-
pantų negalima laukti laisvės at tikėtis geresnio
rytojaus. Vergijos penčias kasdien sterėja, care
panaikintą baudžiavą komunistai vėl įvedė, tik-
tai kitoje formoje.

Kamė ta išgirtoji žodžio ir sąžinės laisvė,
išterk tik vieną žodį, atitinkantį okupantui, ar
išgamai lietuviui, tuoj rasai vietą kalėjims, kaip
antitarybinis elementas. Komunistai jau užmiršo
savo 1940 m. pasakytas kalbas: "Ne viena moterė-
lė stuberį apsikoviausiu verkė: bažnyteles užda-
rsa, kunigėlio nebū. Ne, to nebū". -Šaukė ant
bažnyčių pasilipęs apsivėlėjęs agitatoriaus. Na-
gi šiandien kaip yra. Argi ne tie patys orato-
riai stengiasi bažnyčias paversti grūdų sandė-
liais.

Šiandien mes gyvename tautos ruošimosi laiko-
tarpį kovoti dėl nepriklausomybės. Nepriklausom-

nybė - mūsų didžiausias siekimas, kuriam įvykdyti dirva paruoš pasauliuis karas prieš komunizmą. Šioje bsisioje kovoje moksleivių pareiga aktyviai dalyvauti, nes juk negalima apvilti tėvus, kaimynus, kurie su pasididžiavimu kalba: iš moksleivių galima viską tikėtis, juk jie 1941 m. iš Kaušo padoje komunistus išgandytė.

Tačiau negalima sudėjus rankas laukti ateinant kovos momento. Reikia kovoti visokiais būdais.

Vienas iš didžiausių dabarties uždavinių, iškilusių prieš dabarties moksleiviją, tai Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio rėmimas ir jo sąpuodos plėtinimas. Kaip malonu paskaityti nors ir kuklų, bet mielą idėjas skelbiantį savo laikraštėli.

Tai šių dienų / "Aušra" savo spinduliais nušviešė dienti ne vieną "užsaudusią" lietuvio sielą.

"Malda Girioje" nėra ir persekiojamas okupantų, auga, stiprėja, į tikrą laikraštį. Bet dar greičiau augtų ir dėtų didesnę įnešą teptiškuose dirvon, jei kiekvienas moksleivis pajustų pareigą parešyti bent nedidelį straipsnelį laikraščiui...

Nemažesnis uždavinys stovi prieš tave, moksleivi, ir tautinio šediniimo bare. Daugelis jaunųjų moksleivių neatmena nepriklausomos Lietuvos, kurią okupantei visai juedina. Reikalingas savo jauniems draugams parešyti tikrą kelią duodant atkirtį nelagingai komunistų agitacijai. Be to, reikalingas svyruojančių, dar neturinčių pasaulėžiūros tautiečių dalį pasukti tinkama kryptim, kad Lietuvos moksleivija galotų savo bendrą veiklą išreikšti kaironio šedžiais:

... Pirmyn į kovą už Tėvyną,
Už brangią laisvę Lietuvos,
Garbė tėvams, kurie ją gynė
Ir kas už staitį kovos.

Ne, žema iti, judėk. Parešyk savo tvirtą valią okupantui. Galia okupantų valdžia. Mes savo žemės šedimininkai.

V A I Z N Ē L I S

/Atkelta iš "Balda Girioje" Nr. 6./

Prėjęje porą žingsnių arčiau ir paprašė atidengti sūnaus veidą.

Sužibėjo akys ir jis valandėlei užsimerkė. O sūnaus išbalęs veidas buvo lyg gyvas. Kruputį pravėrus lūpas tartum norėjo dar kažką išsakyti. Gal savajam tėvai, gal šilagalvei motinai, gal mylimai, o gal tiems kurie čia stovėjo, norėjo pasakyti kodėl jis žuvė. Bet niekas negalėjo pasakyti, kad jis miręs. Toks gyvas buvo jo veidas.

- Vytai, kelkis, - dusliu iš pačio širdies gilumos besiveržiančiu balsu ištarė tėvas.

- Kelkis. Jau mūsų trispalvė sukštai plevecuoja. Minia sustingusi klausėsi. O tėvo žodžiai buvo sunkūs kaip antkapis: jie smigo į širdis ir spaudė sąžaras.

- Kelkis sūnau, - ir autile tėvas, lyg susimąsytas; - jau laisva Tėvynė, dėl kurios tu žuvai.

Kažkur, giliai jautėsi sukauptas skausmas, kuris sudrebino senio mažiaisto balsą. Minia pajuto tą skausmą ir daugelio akyse pasirodė sąžarės. Pasigirso keli ~~šūviai~~ /kaklėnastys b/lė/l/ moterų balsai.

- Gulėk ramus toje žemėje, dėl kurios atidavai savo gyvybę. Dėkoju tau ir tavo motinos verdu.

Sis dar pastovėjo tylėdamas ir tu minutę vištesiems virto mintmešis. Paskui atsiklaupė ir patūčiavo savo sūnaus šaltą kaklą.

Pate šinkus savo rankomis uždengė savo sūnaus veidą ir atsistojė.

Kažkur toli mėtėsi užė karstus ir juodas vėliavas. Kada šinkus pasisuko grįžti į statį, sujudo minia lyg ne te laukusi.

Tai tėvas, - kalbėjo moterys, - jokios sąžarės.

- Tai nelaiminga motina - kažkas sukauždėjo.

- Aš tekių tėvų bus, dar ilgai gyvens mūsų Lietuva, - pusbalsiu kalbėjo susiriakę vyrai.

Bet visus buvo užvaldę šinkaus žodžiai, kurie

skambėjo visų ausyse, kaip kokio burto galis. Jie nedavė visiems ramybės kile į erėves, bėgo pavėjui per Lietuvos laukus ir kaimus ir jautriose širdyse jie virto griaužia daina, virto jie griaužia legenda, kurią kartų kartomis pasakojo gerosios motinos savo vaikams apie didvyrius, kurie moka mirti dėl Tėvynės.

Kai gedulinga procesija pasuko į gatvę, atotyje skurdžiai bušvilpė traukinėlis ir po valandėles, gyvai šokinėdamas, lyg vaikų žaislelis nubėgo per pievas ir laukus. Maži vagonėliai svyravo, šokinėjo begių susidūrimuose ir lyg skubėjęs pavyti garvežėli, kurie pasdama į šalis didžiulius dūmus skubėjo, o lange žiūrėjo ramus senjo mašiniste veidas ir švelniu šypsu atstakė į kiekvieną sveikinimą.

/Pabaiga/

T U R I N Y S

1. S a m a n a RANKINĖ IŠ SAVO TARBO SVETIMUS IPROCIUS	1
2. V i l n e l e LIEUVAI	4
3. I BENDRAJIS LIETUVIŲ PASIPRAŠIKIMAS	4
4. A. Uosis SESUO	10
5. Užrašė Klajonė LAISKAS IŠ RUMIJOS	12
6. V i l n e l e BROLIO LAISKAS	12
7. L i d i j a PAKLYDUSIAE BROLIUI	14
8. V ė k a r ė BOLŠEVIKINIS RENAS IR BOLŠEVI- KINE LITERAČORA	14
9. M e t e l ė PARTIZANŲ	16
10. K l a j o n a s OKUPANTŲ ŽALA DAROMĄ MOKY- LOS	17
11. M a u t s y l ė UZMIRUSIOS KANKLES	19
12. M a r g i s ŠIŲ DIENŲ MOKSLEIVIJOS UZDAVI- NIAI	19
13. T a u t s y l ė VAIZDELIS	21